

Satu Hassi

Brysselin koneessa

Kaksi vuotta sitten ilmestyi Satu Hassin päiväkirjamerkintöihin perustuva kirja *Tukka hattuhyllyllä*, jossa hän kertoo oman yksityiselämänsä ja ympäristö- ja kehitys yhteistyöministerin tehtävien limittymisestä. Kolmanneksi viimeinen merkintä on tehty torstaina 30.5.02, jolloin hän osallistui EU:n kehitys yhteistyöneuvoston kokoukseen Brysselissä: ”Viimeinen palvelukseni tälle hallitukselle. Lentokoneeseen noustessani ajattelin, että tämä on ehkä viimeinen kerta, kun näen Brysselin ilmasta käsin. Se ei herättänyt haikeutta.”

Mutta kuinkas kävikään. Hassista tuli yksi Suomen 14:sta mepistä, ja kotiutuminen Brysseliin on alkanut. – Tässä vaiheessa uusi työ tuntuu mielenkiintoiselta, vaikkakin vielä tunne kaikkia prosessikiemuroida.

Surrealistisen kiva Bryssel

Satu Hassi pitää Brysseliä hauskan surrealistisena vanhan ja uuden yhdistelmänä. – Joskus vanha ja uusi ovat sopusoinnussa, joskus riitasointuisia.

Hänen asettumistaan Brysseliin on helpottanut se, että jo useampi suomalainen meppipolvi on asunut siellä. Tieto ja vinokit kulkevat.

Brysselissä on edelleen vuokraisen asuntomarkkinat, eivätkä hinnat ole nousseet älyttömiksi. – EU:n ja Naton yhteinen voima

ei riitä tukkimaan Brysselin asuntomarkkinoita, Hassi nauraa.

– Kävin katsomassa neljää asuntoa ja päädyin taloon, jossa muun muassa **Heidi Hautala** on asunut. Samassa talossa asuu myös yksi avustajistani.

Asunnossa ei vielä ole huonekaluja, mutta patja on tilattu ja kirputorilta on löytynyt 25 eurolla laatikollinen viinilaseja. Näillä eväin pääsee alkuun.

– Suurta ylellisyyttä on kymmenen minuutin kävelymatka kämpiltä parlamenttiin, kertoo Hassi, joka eduskuntavuosinaan – kaiken muun matkustamisen ohella – istui tunnin jos toisenkin junassa Helsingistä kotiin Tampereelle tai päinvastoin ja väliin mökille Kotkan saaristoon sielua lepuuttamaan. Nyt työmatka parlamenttiin sujuu viikolla sukkelaan ja pidemmät lentomatkat Suomeen ajoittuvat viikonloppuihin.

Mieluisa kontakti omaan liittoon

Satu Hassi lupautui TEK-lehden kolumnistiksi hyvillä mielin. – Mukavaa saada jälleen kontakti omaan liittoon.

Hän liittyi TEKin, silloisen KAL:n, jäseneksi opiskellessaan sähkötekniikkaa TKK:lla 70-luvulla. KAL:n nimi vilahtaa myös hänen vuonna 1986 kirjoittamaansa romaanissa *Naaraskierre*, jossa hän kuvaa, miten päähenkilö Pirkko vetoaa KAL:n palkkialastoihin saadakseen palkankorotuksen Dahlstömin konepajassa

■ *On syyskuinen perjantai-iltapäivä. Satu Hassi on juuri saapunut Brysselistä Helsinkiin ja lentokentältä taksilla TEKin toimistoon. Hänen elämässään on alkanut uusi vaihe. Kesäkuussa hänet valittiin europarlamentaarikoksi ja syksystä alkaen hän on toiminut TEK-lehden uutena kolumnistina.*

Trauman kaupungissa. ”Mä näytin niille KAL:n palkkatilaston ja esitin vähintään puoltatoista tonnia. Mä saan korotuksen helmikuun alusta kun mut nimitetään tutkimusinsinööriksi”, Pirkko selostaa kotona miehelleen.

Lyhyen teollisuusvaiheensa jälkeen Satu Hassi työskenteli assistenttina neljä vuotta Tampereen teknillisessä korkeakoulussa, teki liseniaattityönsä ja jäi viideksi ja puoleksi vuodeksi vapaaksi kirjailijaksi. Sitten hänet valittiin kansanedustajaksi ja myöhemmin ympäristöministeriksi. Samaan aikaan hänet oli valittu TEKin valtuustoon. Ministerinä hän ei kuitenkaan voinut toimia ammattiliiton päättävässä elimessä.

TEK on Hassin mielestä siitä mielenkiintoinen järjestö, että se on samanaikaisesti työmarkkina- ja ammatillis-aatteellinen järjestö, joka edustaa jäsenten osaamista näiden erikoisalalla.

Omaan insinööriYTEensä Satu Hassilla on kaksijakoinen suhde. – En ehkä ole tyypillinen ammat-

Satu Hassi antaa kaksi neuvoa lobbaajille.

– Jos haluatte, että viestinne luetaan, kannattaa tiivistää. Kolme kappaletta tulee luettua varmemmin kuin liuska ja liuska varmemmin kuin monisivuinen muistio.

Toinen neuvo on: viestit kannattaa mieluummin lähettää töihin kuin kotiin. Minulla on töissä kolme avustajaa, jotka käyvät läpi saapuvia viestejä. Kotiin tulevat pumaskat lentävät pääasiassa ros-kiin. Kuka meistä haluaa työpostia kotiinsa?

tikuntani edustaja, mutta on minussa toisaalta paljon myös perusinsinööriä. Hahmotan esimerkiksi hyvin suuruusluokkia ja pyrin katsomaan asioita käytännöllisesti.

Heti Brysseliin vaikuttamaan

Tultuaan valituksi EU:n parlamenttiin Satu Hassi huomasi, ettei vaalien jälkeen voinut ruveta kaikessa rauhassa tyhjentämään vanhaa työhuonetta. Saadakseen itselleen sopivimmat valiokuntapaikat hänen oli pakko ryhtyä tiiviisti neuvottelemaan. – Vihreiden sisällä käytiin ympäristövaliokunnasta tosi kovaa kisa. Siksi piti heti vaalien jälkeen ruveta käymään Brysselissä kokouksissa joka viikko.

Hassi pääsikin käsiksi leipälajeihinsa. Hänet valittiin ENVIn eli ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuutta käsittelevän valiokunnan varapuheenjohtajaksi. ITRE:ssä eli teollisuus-, tutkimus- ja energiavalio- kunnassa hän on varajäsen samoin kuin tasa-arvoasioiden sekä talous- ja raha-asiavalio- kunnassa.

Lisäksi Hassi valittiin oman ryhmänsä eli vihreiden koordinaattoriksi eli neuvottelijaksi ympäristövaliokunnassa. Vihreät ovat parlamentin neljänneksi suurin ryhmä. Parlamentin 732:ta mepistä vihreitä on 42, joista osa oli Hassille ennestään tuttuja. Suurimpaan osaan hän pääsi tutustumaan vasta Brysselissä. Niinpä päivät ja illat ovat kesän aikana täyttyneet virallisista ja epävirallisista tapaamisista. – Epävirallisiin tilaisuuksiin osallistuminen on välttämätöntä, jos haluaa todella vaikuttaa, Hassi sanoo.

Hän arvostaa vaikuttamista kaikilla tasoilla. Hän ei pidä EU:n huippukokouksia eli meppikielellä huippareita tyhjänpäiväisinä valtion päämiesten foorumeina. – On tärkeää, että pääministerit ja presidentit oikeasti tapaavat. Virallisiin kokouksiin kuuluu aina myös epävirallisen vaikuttamisen puoli, ja aika usein kokouksissa on ihan oikeastikin neuvoteltavaa. Vaikeimmat asiat ratkaistaan yleensä vasta huippukokouksen loppurutistuksessa, kuten kävi myös EU:n perustuslain käsitte- lyssä. Näihin kokouksiin osallistuu myös eritasoisia virkamiehiä. Sekin on tärkeää, että he tapaavat kollegoitaan muista maista.

Ystävällinen työtyyli ilahduttaa

Hassin ensivaikutelma parlamen- tin työstä on myönteinen, koska työtyyli on ystävällinen. – Osa tästä ystävällisyydestä on kuorutus- krumeluuria, mutta tuntuu silti miellyttävältä. Työkulttuuriin kuuluu, että edustajien esityksiä kiitellään ensin ja sitten vasta ale- ➤

Satu Hassi tietää kansainvälisen kilpailun paineet EU:n elinkeinoelämälle. Silti hän soisi tuotantoa nostettavan ja työelämän lainsäädäntöä kehitettävän muuten kuin stressiä lisäämällä.

taan teiltä. Suomen eduskunnassa kohtaa näkyvää aggressiota paljon enemmän.

– Suomessa unohdetaan liian usein antaa myönteistä palautetta. Suomalaiset ovat saaneet tottua siihen, että kun ei anneta mitään palautetta, se on tulkittava myönteiseksi. Suomessa asioita lähestytään kielteisen kautta. Tämä saattaa selittää suomalaisten stressiä, unettomuutta, kireää pinnaa ja psyykenlääkkeiden runsasta käyttöä.

Hassin mielestä ei olisi pahitteeksi, että kehuisimme lähimmäisen päivässä. – Kun on kehumisen aihetta, pitäisi muistaa tehdä se.

Ei europarlamenttissakaan pelkkiä kohteliaisuuksia viljellä. – Kielellisesti ja puhetyylillisesti parlamentti on kuin Baabelin torni. Britit puhuvat usein hyvin kärkevästi. Anglosaksisten maiden parlamenteissahan on railakkaan sanankäytön perinne. Niissä voi täysistunnossa kutsua toista edustajaa vanhaksi läskiperseeksi eikä puhe mies puutu asiaan, Hassi kertoo.

Visio vastuullisesta EU:sta

Vuonna 2002 valmistuneessa kirjassaan *Tukka hattuhyllyllä* Hassi

kirjaa visionsa EU:sta. Hänen toivevisiossaan EU näyttää maailman maille solidaarisempaa ja ekologisesti vastuullisempaa vauraan elämän mallia kuin Yhdysvallat.

Onko visio edelleen sama?

– On. Mutta tällä hetkellä EU noudattaa kauppapolitiikassaan yhtä itsekästä linjaa kuin Yhdysvallat. Myönteistä sen sijaan on se, että EU on maailman suurin kehitysavun antaja, Hassi sanoo.

Myönteisistä eurooppalaisista piirteistä hän ottaa käytännön esimerkin, johon hän kiinnitti huomiota toimiessaan kehitysministerinä. – Monissa kehitysmaissa vauras elämä samastetaan autoistumiseen eli yhdyskuntasuunnittelun malli otetaan Yhdysvalloista eikä Euroopasta, jossa on toimiva joukkoliikenne. Ikävä kyllä jenkkien elämäntapa on maailmalla paljon tunnetumpi, ehkä Hollywood-elokuvien vuoksi. Esimerkiksi Sambian pääkaupungissa Lusakassa ei voi pyöräillä, sillä tienpientareet katkeavat muutama kymmenen metrin välein syvään ojaan. Jos ei ole varaa autoon, ei voi kuin kävellä, ja köyhiltä hupenee päivässä tuntikausia pitkiin työmatkoihin.

Hassi on ylpeä EU:n tavasta toimia Kioton ilmastopöytä-

sen hyväksymisessä. – Kioton sopimusta ei olisi saatu aikaan ilman EU:ta. Kannattaa muistaa, ettei ilmastonmuutos pysähdy, vaikkeivät Yhdysvallat ja Venäjä ratifioisi Kioton sopimusta, hän huomauttaa.

– Ikävä kyllä EU:n politiikan myönteiset puolet tunnetaan maailmalla huonosti. Esimerkiksi Intiassa jopa yliopisto-opettajat näyttävät samastavan Yhdysvaltojen ja EU:n politiikan, eivätkä siis tunne asioita, joissa EU toimii fiksummin kuin USA.

Ei arastele sanoa

Hassin kolumni viime TEK-lehdessä herätti huomiota myös iltapäivälehdissä, jotka tarttuivat kolumniin otsikkoon ”Minkä arvoista on terve sperma?” Hassi on vuosien varrella saanut tottua siihen, että milloin mikäkin asia herättää julkista porinaa.

– Koskaan ei voi etukäteen tietää, mitä sanomaani siteerataan ja missä yhteydessä. Niinpä monet poliitikot ovat koko ajan kieli keskellä suuta.

Hassi on valinnut toisin. – Elämä olisi kauheaa, jos joutuisi koko ajan varomaan sanojaan. Liika varovaisuus kahlitsee.

– Ideat syntyvät usein assosioi-

vassa keskustelussa, jossa voi tuoda esille ajatuksiaan raakileina. Luovien organisaatioiden tunnus on, etteivät ihmiset pelkää tehdä virheitä. Sellaista henkeä toivoin Suomeen enemmän. Vihreiden kokouksissa on tätä henkeä ja se on ollut kivaa. Missään muussa palkkaduunissani kuin vihreässä eduskuntaryhmässä en ole kokenut vastaavaa. Suomalaisten elämä olisi mukavampaa, jos työpaikoilla olisi ideointiin kannustavampi ilmapiiri.

Ympäristönsuojelu edistää kilpailukykyä

Satu Hassille työ ympäristöministerinä oli hyvä peruskoulu europarlamentaarikon tehtävään, koska merkittävä osa ministerin työtä oli osallistuminen EU:n ympäristöministerineuvoston kokouksiin. Useimpien EU-lakien säätämisessä sekä ministerineuvosto että parlamentti ovat tasaveroisia päättäjiä.

Ensimmäisiä asioita, joihin hän haluaa meppinä vaikuttaa on EU:n kemikaalidirektiivi, jota komissio esittää. Uutta kemikaalilainsäädäntöä esitetään, koska elinympäristössämme on kymmeniä tuhansia kemikaaleja, joiden vaikutuksia ei tunneta kunnolla.

Komissio on todennut, että kemikaalien testaus toki maksaa, mutta saavutettavien terveyshyötyjen rahallinen arvo on kymmenkertainen kustannuksiin verrattuna.

– Kokemus osoittaa, että tiukentuneet ympäristövaatimukset johtavat innovaatioihin ja parantavat kilpailukykyä.

Hassi kääntää asian myös toisinpäin. – Ympäristön laiminlyöminen ei lisää innovaatioita ja kilpailukykyä. Esimerkiksi Neuvostoliitossa ei piitattu ympäristöstä, mutta ei sillä saavutettu taloudellista etua eikä parempaa kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla.

Hassi haluaa EU:n myös tekevän päätöksen pitkän aikavälin tavoitteesta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. – Ilmaston-

muutoksen hillintä on iso urakka, ja se edellyttää perusteellista teknologiamuutosta energiantuotannossa lähivuosikymmenien aikana.

– Uudella tekniikalla voidaan tehdä paljon hyviä asioita, mutta uudet tekniset vempheet voivat tuoda myös yllättäviä ongelmia, joihin on reagoitava. Uusissa tutkimuksissa on esimerkiksi paljastunut, että sotilaallisiin tarkoituksiin kehitetyt suurtehokaikuluotaimet tappavat valaita aiheuttamalla niille sisäisiä verenvuotoja. Europarlamentin ympäristövaliokunta kysyikin juuri komissiolta, mihin toimiin se aikoo ryhtyä, kun tällaista näyttöä on saatu.

Muina uudistustavoitteinaan Hassi mainitsee kaksi asiaa. Ensimmäkin geneettisesti muunneltujen aineiden käyttö lasten ruoissa pitäisi hänen mielestään kieltää.

Toiseksi hän soisi otettavan käyttöön havainnolliset sokeripala- ja vainappimerkinnot elintarvikepakkauksissa. Pelkät pienellä painetut luvut siitä mitä 100 gramman ruoka-ainepakkaus sisältää, eivät ole riittävän havainnollisia. – Ylipaino on suuri terveysongelma. Ihmiset syövät huomaamattaan tyhjiä kaloreita. Esimerkiksi puolentoista litran kokispullossa on yli 50 sokeripalaa ja 250 gramman perunalastupussissa kymmenen vainapin verran rasvaa, hän havainnollistaa.

Palkansaajat alakynnessä

Ympäristöasioiden ohella Satu Hassi joutuu parlamentissa ottamaan kantaa myös moniin työelämän kiistakysymyksiin. Nyt EU:ssa on meneillään kova väänkö työajoista. Tässä keskustelussa työnantajat painavat päälle ja palkansaajapuoli on alakynnessä.

Kerron Hassille palkansaajien huolen EU:n työaikadirektiivistä, jota ollaan muuttamassa. Vaarana on, että työnantajapuoli saa kantansa läpi. Silloin jäsenmaila on mahdollisuus säätää yksi-

löllisiä poikkeamia viikottaiseen enimmäistyöaikaan.

Tämä poikkeama eli niin sanottu opt-out on tulossa kolmiportaiseksi. Se sallittaisiin työnantajan esityksen mukaan ensinnäkin silloin, jos se perustuu työehtosopimukseen. Ellei työehtosopimuksia ole, poikkeama viikottaisesta enimmäistyöajasta olisi sallittu työntekijöiden kanssa tehtävillä sopimuksilla. Ellei siitä ole sovittu yhteisesti työntekijöidenkään kanssa, silloin myös yksilölliset, työntekijän ja työnantajan väliset opt-out-ratkaisut olisivat mahdollisia. Palkansaajat pitävät tällaisen porrasmallin vaikutuksia ennalta-arvaamattomina.

Uuteen työaikadirektiiviin saatava tulla myös muita palkansaajien toiveiden vastaisia linjauksia. Esimerkiksi päivystysluonteisen työn jälkeinen lepo pitäisi järjestää vasta 72 tuntia päivystysluonteisen työn päättymisen jälkeen.

Palkansaajat ovat todenneet, että heidän ainoa mahdollisuutensa tilanteen korjaamiseen on parlamentti.

Satu Hassi lupasi kertoa TEKin ja muiden suomalaisten palkansaajajärjestöjen huolen Suomen EU-komissaari **Olli Rehnille**. Suomalaiset mepit tapaavat Rehnin kerran kuussa Strasbourgissa järjestettävällä täysistuntoviikolla.

Turkkia ei kannata torjua

EU:n viimekeväinen laajentuminen oli Hassin mielestä historiallinen tapahtuma. – Se päättyi kylmän sodan aikaisen Euroopan jaon. Itse henkilökohtaisesti koin, että vasta tähän päättyi toinen maailmansota. Uusien jäsenmaiden liittymisen myötä voidaan kuroa umpeen kuilua, jonka toinen maailmansota jätti Euroopan mantereelle. Se on tärkeä osa EU:n rauhanprojektia. Tiiviit taloudelliset suhteet tekevät sotimisen mahdottomaksi. Tämä on oleellista myös tulevassa laajenemisessa.

Laajenemisesta puhuttaessa

pelkona on halpatyövoiman tulla, mitä Hassin mielestä ei kannata liioitella. – Valtaenemmistä ihmisistä ei halua muuttaa maasta toiseen, jättää kotiseutuaan, sukulaisiaan ja ystäviään. Odotettavissa ei ole valtavia väestönsiirtoja. En usko, että tästä tulee ylipääsemätöntä ongelmaa.

– Turkin jäsenyys on todella iso kysymys. Voidaan kysyä, onko Turkki ylipäättään eurooppalainen valtio. Mutta jo nyt EU:ssa on hyvin erilaisia maita erilaisine historioineen. Vain muutama vuosikymmen on kulunut diktatuurin päättymisestä Espanjassa, Portugalissa ja Kreikassa. Nekin otettiin EU:n jäseniksi, jotta demokratia niissä vakiintuisi.

Samalla periaatteella pitäisi suhtautua myös Turkin jäsenyyteen. – Euroopan ja maailman tulevaisuus on parempi, jos Turkki jonain päivänä voidaan ottaa EU:n jäseneksi eli jos Turkki täyttää jäsenyyksikriteerit muun muassa ihmisoikeuskysymyksissä. Monia parannuksia on jo tehty. On poistettu kuolemanrangaistus rauhan aikana eikä kurdien kielen käyttämisestä ei enää joudu vankilaan.

Jos nyt sanottaisiin, että aprilia, jäsenyysneuvotteluja ei aloitakaan, se voimistaisi Turkin ääriislamilaista. Jäsenyyden visio on porkkana, jolla Turkki houkutellessaan toteuttamaan demokraattisia uudistuksia. Turkin jäsenyys ei tapahdu nopealla aikataululla, mutta tärkeintä on aloittaa prosessi.

Satu Hassin unelmavisio Turkin suhteen on, että se olisi demokraattinen, ihmisoikeuksia ja sananvapauksia kunnioittava EU:n jäsenmaa. Näin se toimisi esimerkkinä muille islamilaisille maille. – Demokratia ja ihmisoikeudet ovat oikeasti asioita, joilla ihmisten luovat voimavarat saadaan käyttöön. Ei ole sattumaa, että diktatuureissa ihmiset ovat enimmäkseen köyhiä. □

Arkkitehtuuri- kilpailuja -näyttely rakennustaiteen museossa

■ *Arkkitehtuurikilpailuja -näyttely jatkuu Suomen rakennustaiteen museossa 21. marraskuuta saakka.*

Suomalaiset arkkitehtuurikilpailut ovat kehittäneet ja uudistaneet rakennettua ympäristöä jo yli sadan vuoden ajan. Kilpailukohteiden kirjo on ulottunut pienimuotoisista kioskirakennuksista aina laajoihin maankäytön suunnittelutehtäviin saakka.

Yleiset, avoimet kilpailut antavat hyvän mahdollisuuden uusiin, innovatiivisten ratkaisujen luomiseen: kaavoitus- tai rakennushankkeeseen löydetään nopeasti useita, laadultaan korkeatasoisia vaihtoehtoja.

Arkkitehtuurikilpailu voidaan toteuttaa myös kutsukilpailuna, jolloin siihen osallistuvat vain järjestäjän kutsumat suunnittelijat. Vuonna 2003 järjestettiin kuusi yleistä ja 23 kutsukilpailua.

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA on koonnut kolmen viimeisimmän yleisen arkkitehtuurikilpailun paljakuista ehdotuksista näyttely. Esillä ovat Helsingin Myllypuron puisen kaupunkikylän, Hämeenlinnan Verkatehtaan ja Joensuun Penttilän alueen kilpailut.

Suomen rakennustaiteen museossa esitellään samaan aikaan viime vuosina valmistuneita kohteita "Suomen arkkitehtuuria 02–03" -näyttelyssä. Merkittävään osaan näistäkin rakennushankkeista ratkaisu on löytynyt arkkitehtuurikilpailun kautta.

Rakennustaiteen museon osoite on Kasarmikatu 24 Helsingissä. □